

43. *Рубакин, Н. А.* Избранное в 2-х т. [Текст] / Н. А. Рубакин. Т. 1. Книговедение. – М. : Книга, 1975. – 223 с.
44. *Рубакин, Н. А.* Избранное в 2-х т. [Текст] / Н. А. Рубакин. Т. 2. Самообразование. – М. : Книга, 1975. – 280 с.
45. *Рубакин, Н. А.* Основные задачи библиотечного дела [текст] / Н. А. Рубакин. – С.-Петербург : Тип. М. А. Александрова, 1907. – 31 с.
46. *Сагарда, М.* Відділ періодики [Текст] / М. Сагарда. // *Бібліотечний журнал.* – 1925. – Ч. 2–3. – С. 15–17.
47. *Сагарда, М.* Завдання української періодики [текст] / М. Сагарда // *Методологічний збірник : Українська бібліографія.* – К., 1928. – Вип. 1. – С. 87–106.
48. *Сагарда, М.* Науково-дослідчі завдання ВБУ [текст] / М. Сагарда // *Бібліотечний збірник.* Ч. 2. : На науково-бібліотечному фронті УСРР – К. : Всенародна бібліотека України при Укр. акад. наук, 1927. – С. 26–53.
49. *Сагарда, М.* Наші завдання щодо періодичної преси України [текст] / М. Сагарда // *Бібліотечний журнал.* – 1926. – Ч. 2–3. – С. 16–17.
50. *Сагарда, М.* Обсяг поняття «періодика» (До основних питань зведеного каталогу періодичних видань у бібліотеках України) [текст] / М. Сагарда // *Журнал бібліотекознавства та бібліографії.* – 1928. – № 2. – С. 15–34.
51. *Січинський, В.* До питання про автора гравюр україн. Першодрук [Текст] / В. Січинський // *Бібліологічні вісти.* – 1923. – № 6. – С. 58–61.
52. *Сомов, Н. М.* Что такое периодика, газета или журнал? [Текст] / Сомов, Н. М. // *Журналист.* – 1926. – № 1. – С. 44–46.
53. *Таранушенко, С.* Рідкий стародрук [текст] / С. Таранушенко // *Бібліологічні вісти.* – 1926. – № 4. – С. 16–21.
54. *Труди Інституту книгознавства [текст] : Бібліотека і читач на Україні.* Т. 2. : Праці кабінету вивчення книги й читача. Зб. 1. / за ред. Д. Балики. – Х. – К. : Держвидав України, 1930. – 240 с.
55. *Труды комиссии Русского Библиологического Общества по описанию журналов XIX века [Текст] : Литературно-библиологический сборник.* Вып. 1. / под ред Л. К. Ильинского. – Петроград : Русское библиологическое общество, 1918. – 136 с.
56. *Яновский, М. Ф.* О книге : опыт анализа понятия «книга» [текст] / М. Ф. Яновский с пред. С. И. Маслова. – К. : Культура, 1929. – 188 с.
57. *Ясинський, М. М.* В справі української книгознавчої термінології [текст] / М. М. Ясинський // *Бібліотечний журнал.* – 1926. – Ч. 2–3. – С. 12–16.
58. *Ясинський, М. М.* До питання про початок української преси [текст] / М. М. Ясинський // *Бібліологічні вісти.* – 1923. – № 4. – С. 44–46.
59. *Ясинський, М. М.* Шіфр Кетера М. М. / М. М. Ясинський // *Бібліологічні вісти.* – 1923. – № 1. – С. 26–30.

УДК 025.17:027.54 (477.83)+929:02(477)Луцик Р. Я.

Оксана Зінько,

мол. наук. співробітник Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника

ДОСЛІДЖЕННЯ КНИЖКОВИХ ПАМ'ЯТОК – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Р. Я. ЛУЦИКА (1900–1974)

У статті здійснено огляд професійної діяльності Романа Ярославовича Луцика (1900–1974), завідувача відділу рідкісної книги Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника. Розкрито основні напрями роботи ученого з упорядкування, організації та наукового опрацювання фондів стародруків і рідкісних видань. Констатовано, що заслугою Р. Я. Луцика є те, що цінні книжкові пам'ятки були удоступнені ученим, а відділ рідкісної книги став джерельною базою та осередком пам'яткознавчих досліджень для багатьох книгознавців. Р. Луцик уклав каталог інкунабул з фондів відділу рідкісної книги, а також був співукладачем ґрунтовних каталогів стародруків, автором наукових розвідок про книжкові пам'ятки, порадником для львівських дослідників книговидання.

Ключові слова: книжкова пам'ятка, стародрук, бібліотечні фонди книжкових пам'яток, бібліографічний опис стародруків.

Роман Ярославович Луцик (1900–1974) – яскравий представник плеяди галицьких бібліотекарів, професійна діяльність яких протікала у складний повосенний час реорганізаційних перетурбацій та перебудови бібліотечної сфери Львівщини і була скерована на творення найвагомішої академічної установи регіону – наукової бібліотеки. Р. Луцик – не лише співучасник організаційних процесів непростого радянського етапу бібліотечного будівництва у Львові, але й один із фундаторів та довголітній очільник відділу стародрукованих та рідкісних книг академічної бібліотеки.

Професійна діяльність Р. Луцика, його персональний внесок у бібліотечне будівництво львівського регіону непростого періоду 40–70 рр. ХХ ст. не виокремлений, а прізвище ще донедавна лише принагідно згадувалося у загальному контексті становлення ЛННБ [2, с. 3]. Розпочате вивчення наукового доробку та аналіз фахової діяльності Р. Луцика [23] дають змогу стверджувати, що учений добре розумів цінність книжкових пам'яток, здійснивав не лише їх бібліографічний опис, але й належне наукове розкриття.

Бібліотечну кар'єру в академічній установі Р. Луцик розпочав зрілим фахівцем: ази бібліотечної технології він опанував на посаді завідувача бібліотеки та архіву Товариства імені Качковського, а також у бібліотеці науково-літературного товариства «Галицько-Руська Матиця». Ліквідація згаданих організацій наприкінці 1939 р. стала причиною вимушеної професійної перерви, однак вже 1 березня 1942 р. Р. Луцик став науковим працівником третього відділу Statsbibliothek Lemberg (Народний Дім). Реорганізаційні зміни 1940-х рр. у бібліотеці позначилися і на послужбовому переліку Р. Луцика: він займав різноманітні посади у відділах опрацювання, комплектування, рукописів, стародруків. Досконале володіння іноземними мовами, вища гуманітарна освіта, різностороння ерудиція та розвинене почуття професійного обов'язку стали аргументами адміністрації бібліотеки для затвердження Р. Луцика на посаді завідувача новоутвореного відділу рідкісної книги, що був утворений наприкінці 1949 р. шляхом об'єднання Музею книги і відділу стародруків [22, с. 200].

Посаду завідувача реконструйованого відділу Р. Луцик обійняв у березні 1950 р. і в цьому статусі перебував до кінця жовтня 1973 р. Це була нелегка копійка праця очільника одного з фундаментальних і найскладніших бібліотечних підрозділів непростого періоду історії Львівської наукової бібліотеки [7]. У відділі були зосереджені цінні фонди книжкових пам'яток численних галицьких книгозбірень, що мали свою тривалу історію, віддзеркалювали національні традиції і суспільні пріоритети мультикультурного західного краю [19, с. 56–75].

Книжкові фонди відділу на той час були розташовані в трьох книгосховищах (вул. Лисенка, 14): на першому поверсі – бібліотека Народного Дому і Музею книги (близько 70 000 примірників), на другому – книгозбірня Музею А. С. Петрушевича (понад 30 000 примірників) і більше 87,5 тисяч стародруків латинським шрифтом, звезених упродовж 1947–48 рр. із бібліотек-фондоутворювачів ЛННБ [28, с. 4].

Здебільшого стародрукований фонд був неопрацьований і невпорядкований. Пріоритетними напрямками роботи завідувача відділу насамперед стали організація, впорядкування та наукове опрацювання фондів книжкових пам'яток. Процеси роботи з таким масивом фондів вимагали різносторонніх бібліотечних і книгознавчих кваліфікацій, використання численних бібліографічних джерел.

Першочергове завдання – опис фондів – здійснювався паралельно у двох напрямках: «каталогуванням» стародруків та їх «науковим опрацюванням». Про вагомність поставлених завдань і налагодження технологічних процесів опису та наукових досліджень фондів книжкових

пам'яток свідчить тематика виробничих нарад і практичних семінарів відділу, де, зокрема, обговорювалися проблеми: «як опрацьовувати слов'янські стародруки», «способи розкриття дефектних стародруків», «найновіші методи визначення формату стародруків», «наукове опрацювання українських стародруків за інструкцією Маслова» [25, с. 41].

Дотримуючись означеної методики, Р. Луцик відтворював не лише обов'язкові атрибути бібліографічного опису, але якнайповніше намагався розкрити усі особливості видання загалом і примірників зокрема. Інколи опис видання розширювався до 10–12 каталожних карток, одночасно формувалися численні допоміжні картотеки (видавців, друкарів, ілюстраторів, інтралігаторів, окремих власників, мистецького оформлення видання, зазначалася наявність рукописних додатків, маргіналій, провенієнцій). Багатопрімірниковість фонду зобов'язувала до звірки комплектності стародруків, виявлення дублетів чи варіантів видань, висвітлення індивідуальних особливостей кожного примірника. Оскільки примірники кирилиці здебільшого були дефектними, переважно потребували атрибуції, складних бібліографічних пошуків, а, отже, фахових книгознавчих компетенцій. Р. Луцик володів ними досконало, про що неодноразово зазначали ті, хто мав щасливу нагоду спілкуватися із завідувачем відділу рідкісної книги: «Якщо вашим гідом у мандрах по «країні старої книги» буде Роман Ярославович Луцик, завідувач відділу, вважайте, що вам пощастило. Він розповідає настільки цікаво, оперує такою кількістю дат, імен, подій, що мимоволі заздриш талантові і просто-таки феноменальній пам'яті цієї літньої людини. Луцик згадає не тільки зміст книг, імена їх авторів і видавців, а й обставини, за яких ці «кораблі думки» побачили світ, наступну долю багатьох з них, часом таку ж цікаву, як і сама книга» [5, с. 17].

Опублікований науковий доробок Р. Луцика не є надто об'ємним: передовсім, він знаний як автор-укладач каталога інкунабул з фондів бібліотеки [13]. Побудований за алфавітом прізвищ авторів чи назв творів, каталог містить 39 описів: три перші позиції каталога – описи примірників кириличного друку – «Тріодей» Ш. Фіоля (Краків, 1491), інші – видання латинським шрифтом. Описи включають стандартний набір інформаційних полів для такого типу видань. Найімовірніше, що каталог у друкованому варіанті вийшов дещо скороченим, оскільки автор підготував набагато вичерпніші книгознавчі анотації: охарактеризував орнаментальне оформлення; стан збереження примірників; відтворив провенієнції; розписав маргіналії; докладно охарактеризував оправи примірників; відстежив побутування книги на теренах регіону, – пропонуючи глибоко

досліджений і сумлінно опрацьований книгознавчий матеріал. Це відзначили рецензенти праці, рекомендуючи її до друку. Колега автора, знаний український бібліограф Ф. Максименко констатував високий бібліографічний рівень каталога, зазначаючи, що «описи інкунабул зроблено з винятковою повнотою і точністю, подано відомості про історію кожного примірника збірки, їх оправи, рукописні помітки» [21]. «Робота має додаткові покажчики друкарів й видавців, хронологічних дат виходу в світ, конкорданції до загальнозживаних бібліографій інкунабул, список використаних довідників і покажчиків» [21]. Єдиним зауваженням Ф. Максименка було те, що «автор не використав і не дає відсилок до кількох капітальних бібліографій, особливо виданих останніми часами». Цілком очевидно, що для Р. Луцика вони просто були недоступні, оскільки бібліотека недокомплектувала багатьох тогочасних бібліографічних видань. Рецензент не мав сумніву, що найближчим часом каталог побачить світ, оскільки заслуговує найвищої похвали і є конкретною відповіддю на вимоги часу.

Другий рецензент – Я. Ісаєвич – наголосив на актуалізації тогочасних інкунабулістичних досліджень і необхідності «підготовки каталогів всіма установами, які володіють збірками інкунабул» [11, с. 1]. Публікацію каталога Р. Луцика рецензент вважав своєчасною тим більше, «що до збірок бібліотеки входять ряд дуже цінних інкунабул» [11, с. 1]. «У зв'язку з відсутністю друкованого каталога, – констатував Я. Ісаєвич, – інформації про львівські примірники до цього часу не наводилось у «Зведеному каталозі» інкунабул, що не сприяло їх науковому використанню» [11, с. 1]. Саме тому підготований «на належному науковому рівні каталог», на переконання рецензента, повинен побачити світ «якнайшвидше на належному рівні поліграфічного виконання, з ілюстраціями. Видання його буде гідним внеском Львівської наукової бібліотеки АН УРСР у ювілейну книгознавчу літературу, присвячену 400-річному ювілеєві українського друкарства» [11, с. 3]. Каталог був виданий вчасно, однак автор не побачив плодів своєї праці.

Джерельні матеріали [25; 26; 29] свідчать, що дослідження кирилических стародруків було головним напрямком опрацювань завідувача відділу рідкісної книги. Загальний огляд цього масиву книжкових пам'яток Р. Луцик помістив у першому номері Бюлетня Бібліотеки, де обговорювалися питання практичного досвіду бібліотечної роботи [17]. У статті «Слов'янські стародруки XV–XVII ст. у фондах ЛНБ» автор охарактеризував кількісний склад колекції стародруків відділу, описав наявні у рідкісній книзі примірники раннього періоду кирилического книгодрукування, друкарську

продукцію Івана Федорова львівського, заблудівського та острозького періодів, збережені книги видавничих осередків XVII ст. – Львова, Острога, Стратина, Дермані, Крилоса, Києва, Москви, Вільна, Єв'є.

Особливо глибоко Р. Луцик вивчав львівське книговидання, у процесах опису формувалася анована картотека «Львівські слов'янські друки XVI–XVIII ст.». Матеріали картотеки стали джерельною базою каталога «Львівські видання XVI–XVIII ст.», спільного проекту Львівської державної наукової бібліотеки та Львівської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури [9]. Цей скромний за теперішніми мірками науковий доробок був серйозним кроком не лише у презентації багатой книжкової культури Львова, але й важливим етапом у становленні пам'ятознавчих досліджень і розумінні цінності книжкових пам'яток в історії культури української нації, необхідності обліку, опису і охорони стародрукованих видань. Саме такий напрям діяльності був пріоритетним для Українського товариства охорони пам'яток історії і культури. Особлива місія в цьому процесі покладалася на спеціалізовані бібліотечні підрозділи, які комплектували видання XVI–XVIII ст. Вирішальна роль у визначенні першочергових напрямків роботи з книжковими пам'ятками належала, з одного боку, дієвим членам товариства, з іншого – бібліотечним фахівцям, які безпосередньо опікувалися книжковим надбанням. У цьому випадку склався якнайвідповідніший тандем: Р. Луцик співпрацював зі знайомим в майбутньому дослідником українського книговидання Я. Ісаєвичем. Фонди відділу рідкісної книги і картотека Львівських видань стали базою каталога, створеного з метою «повного уявлення про розповсюдження наших стародруків і для контролю над їх збереженням» [9, с. 7]. Задля досягнення мети «необхідно взяти на облік всі наявні примірники стародруків», – зазначалося в передмові каталога [9, с. 7].

Через відсутність зведеного бібліографічного покажчика книг, опублікованих у Львові в XVI–XVIII ст., неможливо налагодити облік стародруків, що побутують на теренах регіону. «Щоб допомогти активістам товариства і всім краєзнавцям налагодити облік стародруків, Комісія для складання каталога пам'яток історії та культури Львівської області і Львівська державна наукова бібліотека АН УРСР випускають короткий бібліографічний покажчик видань львівських українських друкарень XVI–XVIII ст.» [9, с. 7–8]. Перший випуск містив описи видань Івана Федорова та Успенського Ставропігійського братства і був укладений «в основному за примірниками відділу рідкісної книги Львівської державної наукової бібліотеки АН УРСР» [9, с. 7]. Задля повноти каталога використано матеріали інших зібрань, проте лише примірники рідкісної книги

означені шифром книгосховищ, за якими їх можна знайти в бібліотеці. Автор висловив Р. Луцикові подяку за «сприяння в роботі над каталогом» [9, с. 8].

Сфера наукових зацікавлень Р. Луцика не обмежувалась вивченням львівського книгодрукування: в процесі опрацювання стародруків Р. Луцик описав і систематизував збережені у відділі книжкові пам'ятки практично усіх осередків кириличного друку. До цього зобов'язувала солідна джерельна база: у відділі рідкісної книги було сформовано одну з найпрезентативніших колекцій кирилиці. Загалом зберігалось 450 назв, з яких 100 видань були відсутні в інших львівських колекціях. Результати роботи планувалося узагальнити у друкованому каталозі, оприлюднення якого постійно переносилося. Про високий науковий рівень опрацювань Р. Луцика свідчить рецензія Ф. Максименка, який наполягав, щоб надалі «побачив світ й каталог кириличних стародруків XVI–XVIII ст., над яким Р. Я. Луцик вже давно працює, і який відзначається докладністю й сумлінністю» [21]. Окремий каталог кириличного друку відділу рідкісної книги, що з усією відповідальністю укладав завідувач, так і не був опублікований. Однак зібраний Р. Луциком матеріал використав Ф. Максименко в процесі укладання зведеного каталога кириличних стародруків з музеїв і бібліотек Львова [20].

Р. Я. Луцик здійснював не лише бібліографічний опис кириличних стародруків, але й проводив докладне книгознавче анування примірників цінних книжкових пам'яток. Це була скрупульозна дослідницька праця, в результаті якої в науковий обіг було введено унікальні примірники з фондів відділу. Зокрема, окрему розвідку Р. Луцик присвятив одному з найяскравіших полемічних творів XVI ст. «Ключ царства небесного» Герасима Смотрицького (Остріг, 1587) [14]. Автор звернув увагу на актуальність видання, змалював соціально-економічне тло творення пам'ятки та її побутування в середовищі українського суспільства, відстежив бібліографічні посилання і наявність збережених примірників. У результаті розшуків з'ясував, що книжка «була зачитана настільки, що до наших часів збереглося тільки два примірники з дефектами» в Центральній науковій бібліотеці АН УРСР та колекції стародруків рідкісної книги Львівської наукової бібліотеки АН УРСР [14, с. 107]. Хоч обидва примірники дефектні, вони «являють собою велику цінність» – резюмується у дослідженні.

Таке фахове всестороннє книгознавче вивчення очікувало усі рідкісні книжкові пам'ятки, що потрапляли в поле зору Р. Луцика. На жаль, багато з матеріалів не було опубліковано, оскільки на статусі книжкових багатств і наукових досліджень такого напрямку позначилися засади соціалістичного

будівництва, коли перевага надавалася масовій книжковій продукції.

Показовою для наукового стилю Р. Луцика є збережена в архіві відділу розвідка «Про одну цікаву книгу» [15]. Мова йде про первісток кириличного друку – «Тріодь цвітну» Ш. Фіоля, видруковану в Кракові 1491 р. Автор подав кілька зауваг щодо колискових кириличних друків, їх значення як пам'яток культури та рідкісності збережених примірників, здійснив загальний огляд доробку першодрукаря кирилиці. Науковий опис «Тріоді» здійснений з максимальною повнотою і обізнаністю зі збереженими в інших книгосховищах примірниками: зазначено відсутність (як і в інших відомих) титульного аркуша, втрату кінцевих аркушів та заміну кількох рукописними аналогами. Зазначено, що рукописні листи писані «трьома різними почерками» впродовж XVI–XVII ст. Р. Луцик намагався максимально відстежити «цікаву долю книги»: провенієнційні записи свідчили, що 15 травня 1740 р. священник Данилевич подарував книгу церкві в Паридубах (Волинь, Ковельський район). 1932 р. «любитель і шукач старовинних книг Богдан Ольхівський в часі однієї із своїх подорожей по Волині знайшов її випадково в скрині для свічок» у цій же церкві. Невідомо достеменно, купив, випросив чи обміняв Б. Ольхівський цінний стародрук, але вже 30 вересня 1932 р. передав «Тріодь» до бібліотеки «Студіону» у Львові. Саме з фондами цієї бібліотеки друк Ш. Фіоля перейшов у власність академічної бібліотеки.

Комплексне наукове вивчення Р. Луцик провів щодо переплету книги. Дошка, обтягнена коричневою шкірою зі сліпим тисненням і застілками була типовою для XVI ст. (саме цим часом датував переплет Р. Луцик). Незвичайним було те, «що на внутрішніх сторонах переплету наклеєні кольорові гравюри / т. зв. народні картини / невідомого часу і майстра, дещо знищені» [15, с. 1]. Дослідник описав збережені гравюри і зазначив, що вивчення таких артефактів здійснював І. Крип'якевич. Академік був знайомий з описаними гравюрами (очевидно, не без прямої вказівки Р. Луцика), більше того, «взяв навіть участь у складенні статті про народні картинки у львівських стародруках, яка не була опублікована» [15, с. 2], – зазначав Р. Луцик.

Однак, зацікавлення Р. Луцика народною гравюрою, її виявлення в інших примірниках першодруків, і не лише з колекції рідкісної книги Львівської наукової бібліотеки, а й на примірниках Наукової бібліотеки Львівського державного університету імені Івана Франка, стало поштовхом для докладнішого вивчення цього мистецького явища. Результати наукових пошуків було згодом оприлюднено у спільній науковій публікації І. Крип'якевича, Р. Луцика та Ф. Максименка [12], що практично невідома сучасним дослідникам.

З великою долею імовірності можна припустити (покладаючись на попередньо цитовані збережені архівні розвідки Р. Луцика), що саме Роман Ярославович ініціював дослідження народної гравюри, здійснював її виявлення у примірниках стародруків з фондів рідкісної книги, зацікавив проблемою знаного львівського книголюба, завідувача спорідненого відділу університетської бібліотеки Ф. Максименка. Джерельною базою дослідження стали шість гравюр із стародруків відділу рідкісної книги ЛНБ та три фрагменти із рукописного Євангелія з відділу рукописів університетської бібліотеки.

Принагідно варто зауважити, що мистецтво оформлення стародрукованої книги – ще один аспект пам'яткознавчих зацікавлень Р. Луцика. У відділі формувалася бібліографічна картотека і підбірка ілюстративних матеріалів, якою користувалися читачі. Стародрукований фонд відділу слугував джерельним матеріалом відомому досліднику книжкової справи Я. Запаскові для написання фундаментальної праці «Мистецтво книги на Україні в XVI–XVIII ст.». Я. Запаско часто відвідував відділ рідкісної книги, у книзі відгуків і побажань відділу збереглися його подяки за допомогу у наукових дослідженнях. У передмові до «Мистецтва книги на Україні в XVI–XVIII ст.» автор теж вважав за потрібне висловити вдячність Р. Луцику за «цінні поради» [6, с. 8].

У полі зору Р. Луцика постійно була спадщина львівського друкаря Івана Федорова. Ця тема була завжди актуальною, особливо в часи святкування ювілейних дат [10]. У відділі було зібрано багато матеріалів з історії книгодрукування фєдорівських часів, вивчення і популяризацію його спадщини. Планувалося також видати «анотований покажчик видань Івана Федорова» [29, с. 6].

Заслугує схвалення діяльність Р. Луцика з популяризації знань про книжкові пам'ятки: окрім численних публікацій у періодичних виданнях [1; 4; 5; 8; 18; 24; 30; 31], Р. Луцик постійно організовував тематичні книжково-ілюстративні виставки, проводив екскурсії для книгознавців, студентів вищих навчальних закладів, дослідників книгодрукування.

До сфери професійних інтересів завідувача відділу входила історія бібліотечної справи регіону. В цьому контексті варто відзначити, що з цієї проблеми Р. Луцик підготував до друку публікацію про минуле львівських бібліотек та славні книжкові та бібліофільські традиції Львова. Зважаючи на певні ідеологічні обмеження, стаття не була рекомендована до друку (текст статті у машинописному варіанті зберігається в архіві бібліотеки і готується до публікації) [16].

Час, у який довелося працювати Р. Луцикові, не можна вважати

сприятливим для дослідження книжкових пам'яток як вагомого чинника національної культури. У зв'язку з ідеологічними засадами стародруковані фонди не були пріоритетним напрямком тогочасних досліджень, а їх фізичне збереження часто залежало від людей, які ними опікувалися. Історичні обставини склалися так, що у відділі рідкісної книги були акумульовані багаті фонди стародруків з бібліотек Львова і галицького регіону. Заслугою Р. Я. Луцика стало те, що цінні книжкові пам'ятки були удоступнені ученим, а відділ рідкісної книги став джерельною базою та осередком пам'яткознавчих досліджень книгознавців.

Список використаних джерел

1. Вукович, В. В кабінеті редкої книги / В. Вукович // Известия. – 1956. – № 243. – С. 3.
2. Головата, Л. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. 1940–2005 : історичний нарис / Лариса Головата // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника / [зб. наук. пр.]. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 144–174.
3. Гуцаленко, Т. Службовий щоденник А. Петренка (24.IV.1946 – 16.VIII.1947) : перебіг концентрації та розподіл фондів «Центральної василіанської бібліотеки у Львові» / Тетяна Гуцаленко // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника / [зб. наук. пр.]. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 358–408.
4. Дранов, С. У світі інкунабул: [Про фонди кабінету рідкісної книги] / С. Дранов // Літературна Україна. – 1971. – 29 жовтня. – С. 2.
5. Жевський, І. Пристань «кораблів думки». Біля полиць Львівської наукової бібліотеки / Ігор Жевський // Наука і суспільство. – 1969. – № 6. – С. 17–18.
6. Запаско, Я. П. Мистецтво книги на Україні в XVI–XVIII ст. / Я. П. Запаско – Львів : Вид-во при Львів. держ. ун-ті вид. об-ня «Вища школа», 1971. – 310 с.
7. Зінко, О. Р. Я. Луцик – організатор фондів рідкісних видань XIX–XX ст. (1950–1973) / Оксана Зінко // Записки Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника / [зб. наук. пр.]. – Львів, 2010. – Вип. 17.
8. Издано Иваном Федоровым: [Книги первопечатника в отделе редкой книги] // Львовская правда. – 1973. – 13 мая. – С. 2.
9. Ісаєвич, Я. Д. Львівські видання XVI–XVIII ст. : каталог / Я. Д. Ісаєвич – Львів : Вид-во при Львів. держ. ун-ті вид. об-ня «Вища школа», 1970. – 49 с.
10. Ісаєвич, Я. Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні / Я. Д. Ісаєвич. – Львів : Вид-во при Львів. держ. ун-ті вид. об-ня «Вища школа», 1975. – 152 с.
11. Ісаєвич, Я. Д. Рецензія на рукопис каталога «Інкунабули Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника академії наук УРСР». Уклад Р. Я. Луцик / Я. Д. Ісаєвич // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів відділу рідкісної книги. – 3 арк.
12. Крип'якевич, І. П. Народні гравюри XVII ст. / І. П. Крип'якевич, Р. Я. Луцик, Ф. П. Максименко // Українське мистецтвознавство. – Київ, 1971. – Вип. 5. – С. 150–162.

13. Луцик, Р. Я. Інкунабули Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника академії наук УРСР : каталог / Р. Я. Луцик; ред. О. Д. Кізлик ; Рецензенти : Ф. П. Максименко; Я. Д. Ісаєвич. – Львів, 1974. – 30 с., 8 іл. – (До 400-річчя книгодрукування на Україні).

14. Луцик, Р. Я. Про один рідкісний друк XVI ст. / Р. Я. Луцик // Скарбниця знань. – Львів, 1972. – С. 106–108.

15. Луцик, Р. Я. Про одну цікаву книгу / Р. Я. Луцик // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів відділу рідкісної книги. – 2 арк.

16. Луцик, Р. Я. Розвиток бібліотечної справи у Львові // ЛННБУ ім. В. Стефаника. – Відділ рукописів. – Ф. 218, од. зб. 195. (машинопис). – 14 арк.

17. Луцик, Р. Я. Слов'янські стародруки XVI – XVIII ст. у фондах Львівської бібліотеки Академії наук УРСР / Р. Я. Луцик // Бюлетень : досвід роботи / Львів. б-ка акад. наук УРСР. – Львів, 1951. – № 1. – С. 39–50.

18. Лучук, В. Франциск Скорина прийшов у Львів / В. Лучук // Літературна Україна. – 1969. – 26 серпня.

19. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР : історичний нарис / АН УРСР ; редкол. М. В. Лізанець (відп. ред.) та ін. – Київ : Наук. думка, 1989. – 203 с.

20. Максименко, Ф. П. Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках (1574–1800) : зведений каталог / Ф. П. Максименко. – Львів : Вид-во при Львів. держ. ун-ті вид. об-ня «Вища школа», 1975. – 127 с.

21. Максименко, Ф. П. Рецензія на машинопис каталога «Інкунабули Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника академії наук УРСР». Уклад Р. Я. Луцик / Ф. П. Максименко // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів відділу рідкісної книги. – 1 арк.

22. Особова справа // Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника. Архів (далі – ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів) – Оп. 3-ос, од. зб. 203. – Арк. 151–213.

23. Пукас, О. Роман Ярославович Луцик – бібліотекар і книгознавець / Оксана Пукас // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника / [зб. наук. пр.]. – Львів, 2002. – Вип. 9 / 10. – С. 73–76.

24. [Рідкісні видання у фондах бібліотеки] // Вільна Україна. – 1963. – 1 вересня. – С. 4.

25. Річний звіт про виконання плану роботи Кабінету рідкісної книги за 1950 рік // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів. – Оп. 1, од. зб. 310. – 6 арк..

26. Річний звіт про виконання плану роботи Кабінету рідкісної книги за 1951 рік // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів. – Оп. 1, од. зб. 356. – 6 арк..

27. Річний звіт про роботу Львівської бібліотеки АН УРСР за 1950 рік // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів. – Оп. 1, од. зб. 270. – 53 арк. .

28. Річний план роботи відділу рідкісної книги на 1950 рік // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів. – Оп. 1, од. зб. 309. – 4 арк.

29. Річний план роботи Кабінету рідкісної книги на 1952 рік // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Архів. – Оп. 1, од. зб. 414. – 7 арк.

30. Собрание вещей нужнейших : [Книга, изданная И. Федоровым в 1580 г., найдена в фондах библиотеки] / фото К. Борисенко // Львовская Правда – 1972. – 15 октября.

31. [Тисячі старовинних книг зберігаються в кабінеті рідкісної книги Львівської бібліотеки Академії наук УРСР] // Вільна Україна. – 1961. – № 102. – С. 4.